

INCA REVISTA

maig-juny 1989 núm17 preu100

LA NOSTRA LLENGUA

Sa Torre

REVISTA

INCA REVISTA

Segons la definició de n'Andreu Ferrer Ginard, els textos són frases sentencioses populars on hi se reflexa el saber de tot un poble. A Mallorca tenim molts i d'una riquesa incalculable. Els temes són diversos i per només donarem una mostra escollit

3er ANIVERSARI

...ria, d'aspiracions; ens gugeren la llengua. Constància havien constància d'ant. però les realitat: estat unes altres. Una de les figure itja fou el Beat R ens animava escriure Sa Torre

par molt honor y savi Svió d'euill que de com a fi de l'acció encara WOH s'pòs

Resol del local era començar les dilis Congregació de Escoles la persona superior tots els tor. nos a passar a y posar en per co regen son o la se al m. la

scrimina ano ignorara Vs. Batle en nostra villa se principiada una lesi y axi los pri en a

Barbarismes Els car- ts manllevats d'altres tenim molts; les causes són múltiples que avui no ana- res i estranyes em can- fugir-ne d'ell Quatre germans s'altre dia [cab] uer "continentor pass b' I llanai de iuenat

que són el: Quatre germans s'altre dia [cab] uer "continentor pass b' I llanai de iuenat

que es igual el capital I jo per tu no es darre de iuenat

es meu és com es terçera corona de seva a delecta coronat es segon

que es igual el capital I jo per tu no es darre de iuenat

es meu és com es terçera corona de seva a delecta coronat es segon

REDACCIÓ I CONFECCIÓ

Antoni Armengol, Immaculada Cortès, Francesca J. Cortès, Bernat Forteza, Antònia Llobera Torrens, Pere Castelló, Pep Ortega, Antònia París, Paula Dalià i Cati Ramis.

SUPERVISIÓ LINGÜÍSTICA

Bernat Forteza i Jaume Armengol.

COLLABORACIONS

Foto Payeras, Toni Llarg, Joan Guasp, Miquel Monroig, ADENA, Bernardí Seguí, Manel, Paula Valriu, Llorenç Payeras, Sebastià Llabrés i Maria Gràcia.

DIBUIXOS

Sandra.

ADMINISTRACIÓ

Cati Ferrà i Llorenç Sastre.

PUBLICITAT I SIBSCRIPCIONS

Bernardí, Tel. 50 46 93

IMPRESSIÓ

IMPRENTA MOLINOS, S.A. - INCA

DIPÒSIT LEGAL

PM 451-1986.

EDITA

INCA-REVISTA. OBRA CULTURAL BALEAR D'INCA
 Apartat de Correus: 156
 Tel. 50 12. 25.

NOTA: Les responsabilitats dels articles recauran únicament damunt de llurs autors.

Gràfiques

ROMA

Sant Bartomeu, 115-117

Telèfon 50 25 38

INCA - MALLORCA

Col·labora amb **INCA-REVISTA**

GIMNASIO LA CIMA

MASCULINO - FEMENINO
SALAS SEPARADAS

JUDO - SAUNAS

Abierto de Lunes a Sábados

C/. Torrente, 15 - 1.º

INCA

Cartes a Inca Revista

Per què som de ca nostra?

Poble d'Inca, no és aquesta la presentació que jo volia fer per a donar-me a conèixer, però les circumstàncies m'han duit a fer-ho. Fa uns dies els diaris publicaven una notícia sobre el desastre que es produí al repetidor d'Alfàbia. Crítiques i més crítiques es feiem sentir pertot arreu.

El dimarts, vint-i-cinc d'abril, vaig tornar a mirar els diaris i vaig adonar-me dels autors de l'atemptat contra els drets de la llibertat. No em va sorprendre gens que hagin estat els "Ultra derechistas", concretament el grup "Front d'alliberació Nacional"; jo mateixa em vaig dir: No podien esser altres! Per què es varen fer sentir d'una manera tan brutal? Ja m'ho deia mon pare: D'aquesta raça no n'hi ha cap de bo.

Dia 6 de desembre anàrem a votar per la llibertat i tots ho férem amb un poc de por, ja que sabíem què ens esperava; però hi anàrem i votàrem.

Per això, no podem consentir que uns desequilibrats malmenin tot el treball d'un poble que d'una manera constant ha anat treballant per a mantenir la seva personalitat.

I per acabar, vull dir que no és aquell lletrut "Señor Gómez Rovira" el qui vol tenir la raó. La raó, senyors, la tenim nosaltres. Els qui som d'aquí, perquè nosaltres som de casa nostra i feim sentir la nostra veu perquè estam cansats de callar i menjar morena, allò que hem de fer i allò que no poden fer. Gràcies.

Signat: J.F.R.

**MINISTERI
D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA
Institut de Batxillerat
"BERENGUER D'ANOIA"
INCA (Balears)**

El Claustre de Professors i el Consell Escolar de l'Institut de B. "Berenguer d'Anoia" Inca (Balears) acorda per unanimitat condemnar l'atemptat contra el repetidor de TV 3. Es considera que atemptats com aquests van en contra de la llibertat d'expressió, contra la normalització lingüística i contra la convivència democràtica d'un poble que ha expressat ben clarament el desig de rebre una oferta televisiva en català.

Inca a 12 de maig de 1989

El Director,
Signat P.Rayó

LLORENÇ VIVES I MIR
ANTONI VIVES I MIR

ASSEGUANCES

ASSESSORAMENT
ECONOMIC, CONTABLE
I FISCAL

CARRER MAJOR, 20
TELÉFON 80 49 88 - INCA

Heladeria
LOS VALENCIANOS

helados artesanos

BONES FESTES

mayor 23 tl. 504793 inca

DES DEL MEU RACÓ

"GAZPACHO" ANDALÚS

O

"COCIDO" MADRILENY

L'altra dia al matí anant cap a Ciutat, a 60 Km/h. de velocitat, donaren les notícies i en voldria destacar una per la indignació que em va causar. La senyoreta de l'emissora, en un castellà quasi perfecte, ens assabentà que s'havia aprovat un pressupost de 900 milions per tal de fer arribar l'autopista fins a Consell i que els diners no donaven per més o el que és el mateix, que no hi ha més cera que la que crema.

Automàticament vaig amollar un parell de vagues d'allò més fortes. Serà possible que aquesta colla de "representants del poble" puguin fer-nos això a les Illes Balears?.

Així de clar. Des de la capital de l'Estat, "la villa del oso y el magroño" com se la coneix de manera castissa, el govern ens està putajant una vegada, una altra i cada dia amb més ganes. Jo crec que deu ser per allò de què el Betis i el Reial Madrid estan de capa caiguda o tal vegada necessiten els diners per fer un pabelló nou per a la "COMUNITAT DE MADRID".

No sé si la gent de Mallorca són impotents i no me refereixo, és ben clar, al tema del sexe que d'això ens en desfeim força bé. Em refereixo a les possibilitats que se'ns neguen dia a dia per tal de millorar la nostra potencialitat i els nostres recursos envers del turisme i la poca indústria que ens queda. El que més preocupa és que no demanem cap mena de caritat, tans sols la possibilitat de què una part del que pagam aquí. Doncs ja veim, ni això. Cap al sud tot són carretes noves, tren de gran velocitat, reformes, inversions i no sé quantes coses més i aquí ..... Ja ho veieu. 10 o 15 Km. d'autopista.

No vull entrar en el tema de autopista si autopista no, això és altra cosa. El que vull és que el nostre govern faci d'una vegada el que faria qualsevol representant d'un poble digne: Exigir aquesta dignitat i aquí tots hem perdut els papers.

Per Setmana Santa, vaga. No passa res, nosaltres volem el 2on. canal de TV en castellà.

Iberia cancela vols. No passa res. Algún demòcrata de tota la vida li cala foc a l'antena de tv-3.

Madrid ens nega la sal i el pa. Tranquils mallorquins, el Reial Madrid de tota la vida serà campió de lliga.

Vaig dir fai molt de temps una cosa que havia llegit de molt jove i en va quedar molt arrejada. "Cada poble té el que es mareix". Nosaltres encara estam a l'EGB de la política i el nostre poble és tan conformista que, quan se n'adoni ja no hi serà temps. De totes maneres, tranquils, sempre podrem anar amb el tren de gran velocitat des de Madrid a Sevilla per tal de veure l'exposició de Vè. Centenari del descobriment.

I tot això ho menegen des d'allà, del centre i nosaltres, aquí, anem passant.

Ara diuen que es volen aplegar PP i CDS, el centre-dreta. És igual. Tots valen el mateix. Seguir xupant i xupant. El poble a votar.

Toros, futbol i repsol.

Una cosa tinc ben clara. No m'agrada ni el gazpacho andalús ni el cocido madrileny. A mi el que m'agraden són les sopes mallorquines.

En Toni llarg

UTOPIES MES QUE MAI !!!

Amics, altra volta enmig vostre des del meu ésser cristià, insistint i alçant la veu en un gran crit: **UTOPIES MES QUE MAI!...** A Inca, a Binissalem, a Lloseta, a tota Mallorca i arreu del món; dins la política i dins l'església: **UTOPIES MES QUE MAI!!!**

PART TEORICA.- Per què "Utopies més que mai?"

"En temps de crisi, la imaginació està per damunt del coneixement, deia el famós Einstein.

"A grans mancances, grans il·lusions. I Aquestes només poden nodrir-se d'un projecte utòpic =qualque cosa no realitzada encara, però que pot realitzar-se".(Joan N. Garcia-Nieto, en el llibre "Naufregi d'utopies" Què cal salvar. Ed. Claret).

Un bon estudiós dels evangelis diu, evangelitzar és col·laborar amb Jesús en la realització de la utopia expressada en l'esperança d'Israel (Gn.1-2), combatent, en nom del Regne, l'engany i l'opressió de tots els pobles, fent que les coses siguin el que han d'esser, tenint com horitzó crític, fonamentador del futur, la pa-

raula de Jesús i la seva comunió". (Teodor Suau, "Jesucrist ens allibera perquè és el Fill del Déu-Amor, Ed. Saurí Monserrat 1988 pag. 149).

QUESTIONAMENTS A LA REALITAT NOSTRA

No coneixem massa dades, realitats, persones, reaccions negatives, històries, coverbos, enquestes sociològiques i altres herbes que nos impeideixen viure la fe cristiana amb una **DOSI MES FORTA D'IMAGINACIÓ?**

Per què tanta por d'una certa gent cristiana a Mallorca a concretitzar la imaginació en noves maneres de celebrar els sagraments, de viure la fe els joves, de celebrar-la els nins?

Si nos queixam de grans mancaments de l'església... no serà perquè nos manca la **GRAN ILLUSIO?** (=realitzar el projecte utòpic de Jesús:

- que tothom se senti estimat pel Pare

- que aquesta estimació nos faci sentir-nos a tots germans

- que aquesta germandor la demostrem en la

celebració i en la vida

- que aquesta experiència nos faci persones esperençades en la lluita constant per fer present la utopia dins el món.

El fet de ser conservadors i rutinaris... no serà perquè hem perdut la **REFERÈNCIA AL PROJECTE** i això nos fa fer les coses com l'any passat sense plantajar-nos si les nostres primeres comunions, batiments, funerals, nocces, catequesi, escoles, etc... responen al projecte de Jesús o a costums de societat que fins i tot poden estar en contra dels valors del Regne?

POSSIBLE PRÀCTICA NOSTRA

Aquest temps sentirem parlar molt d'**EVANGELITZACIÓ**: Congrés a Madrid sobre Evangelització(9-14 setembre 1985); Congrés "Parroquia Evangelizadora"(11-13 novembre 1988); com arribar a ser Parròquies evangilitzadores dins la part forana de Mallorca(curs 1988/89 Collectiu Preveres Part Forana de Mallorca)... i dins la pròxima assemblea Diocesana segur que sortirà un objectiu prioritari que hem de ser paròquia evangelitzadora...

.....No seria JA HORA d'apuntar-nos a la utopia de Jesús deixant de banda conformismes estèrils que invadeixen la nostra pastoral de pors que no mos deixen caminar?

.....No seria hora de **CLARIFICAR** que se vol apuntar a la utopia de Jesús que reorienta tota la vida i li dóna sentit i inventar una nova manera més coherent i manco frustrant per tranquilitzar aquells que volen rebre sagraments sense

apuntar-se al projecte utòpic de Jesús?

.....Qui s'apunta a que **les coses siguin el que han de ser** dins la coherència doncs tota l'existència, tant pública com privada, en la celebració del sagrament i en l'esforç per fer un poble més feliç, en el sexe i en l'economia, en la mort i sobretot en la vida?

Avui,
més que mai ja m'apunt:

IMAGINACIÓ més que coneixements

GRANS ILLUSIONS

PROJECTE UTÒPIC: EL REGNE DE JESÚS

EVANGELITZACIÓ: REALITZACIÓ CONCRETA DEL PROJECTE!

.....QUI S'HI APUNTA DE VOLTROS?.....

miquel monroig,
rector de Binissalem.

Tintoreria INCA

C/. Pau - 10 - 50 43 16

C/. Costitx - 7 - 50 10 35

INCA

CASH CUESTA

Todo en limpieza y perfumeria a precios de almacén. Los mejores precios.

OFERTAS CONSTANTES

C/. Mancor, 31 - Tel. 50 47 15

INCA

OBERT TOTS ELS DIES, DIUMENGES!
FESTIUS. FINS A LES 10 DE LA NIT

CANONIGO PAYERAS-39
PROP DE S'AMBULATORI
INCA
TEL. 505290

INCORPORACIÓ CONSTANT DE NOUS TITOLS

SENTIR QUE UN SEGON ÉS UNA TARDA I...

SENTIR QUE UN SEGON ÉS
UNA TARDA I QUE UNA TARDA
POT SER TOTA UNA VIDA

Quant a l'habilitat per derfer-us-en de les vostres dèries, havíeu d'admetre que no en teníeu gaire. N'éreu prou conscient de la vostra incapacitat per superar la carena de les obsessions, i hi havia certes proves que us ho confirmaven. De jove, emperò, vau posseir una sorprenent facilitat per enganyar-vos.

La finestra de la sala-fumador s'engolia els llassamins de la clastra i els vostres fantasmes. La llum tènue de la làmpara de peu us queia esbiaixada dins els ulls i en feia mulles. L'esguard se us perdia enllà de la pluja i us escometia quelcom insidiós que d'encà molt de temps havia romàs obstinadament ocult en la vostra memòria.

Us resseguíeu el sostre embigat de l'estança i us preguntàveu què hauria estat de vós si no l'haguèssiu coneguda, Constança. Tantost us envaí l'estranya sensació de què tot el que us envoltava servava les mateixes proporcions de sempre, com si de sobte la cursa imparabile dels dies s'estavellàs contra

un mur invisible. Neguitós, vau pensar en les distintes gradacions del vostre ésser al llarg dels anys, en la necessària mutació per sobreviure.

Constança va sortir del lavabo i desà rera seu el màgic encís de les intimitats corporals. Pensativa, davallà l'escala, entrà al fumador i restà una bella estona davant el finestral. Diposità el paquet de tabac sobre la tauleta, esclafà la llosca fumosa en un socorrat cendret de test i, sense dir res, us mirà com si fos la primera vegada.

L'horà esporuguida encetava l'apalegosa melangia dels vespres de tardor, i el xiscle de les vidrieres us tallà el fil dels pensaments. El barri del Serral romaria en silenci. Adesiara el

gemec d'alguna òliba decrepita escorxava el mandrós estat de semi-vetlla.

La llum trèmula del fanal de la cantonada burlava les persianes mig closes i us estibava la mirada.

No s'aturava de ploure. Els regalims relliscaven sobre la superfície dels vidres entelats i us niuaven els ulls de paraules secretes. Us vau alçar, vau decantar les cortines i vau guaitar la clastra a les fosques. Després us vau encaminar a la cuina i us vau fer un cafè fort. La cafetera italiana grunyí damunt els fogons. Mentre llegíeu el periòdic que de bon matí us havien llançat per sota la porta del carrer, glop a glop, amb delit, us bevíeu el cafè fumejant.

Constança creuà la sala, s'assegué al sofà, net, recollí l'estam i vós vau tornar al vostre temps perdut, quan les seves rialles barraven els amagatalls de la casa. Ella es despullava sense presses i repetia amb precisió gairebé matemàtica les mateixes cerimònies de cada vespre, com una mena de ritus sagrat. S'acostava a la finestra balconera, enretirava les cortines vellutades i ullava el carrer, solitari en aquelles hores. Llavors es treia la braga i els sostenidors, s'adreçava al llit, es tombava al vostre costat i encenia una cigarreta. Vós romaníeu immòbil, i no gosàveu dir-li res perquè no la volíeu torbar amb els vostres mots. Pensàveu que calia parlar-ne més sovint de vosaltres dos, serenament. A l'endemà us el sentíeu ben endins dels polsos, el seu tragí pertinaç, embalcollat amb un present que enyoràveu amb desesper, aclofat rera la veu somnolent, l'aixeta del lavabo rejant intermitentment i l'aigua glaçada ajocant-vos les carns porugues.

La cisterna de pedra viva flotava davant vós i us traslladava a l'immediat. Éreu al llindar de les vidrieres emplomades, capficat en la rutina i la quotidianitat que havíeu acabat per es-

timar amb desesper, en les preguntes sense resposta i en les respostes que volíeu oblidar.

Els anys se us havien escolat tan aviat que ni el somni n'era capaç de minvar la certesa. Observàveu la clastra ombrívola, reclosa en ella mateixa i deliciosament íntima, i hi descobríeu quelcom intrigant que perdurava dins l'aire com un ressò remotíssim.

L'oratge besava les fulles dels arbres, s'enfosquia la finestra i el silenci semblava nèixer del mateix ventre de la terra. L'esguard de Constança us robava l'atenció, mentre el rellotge de paret us deia com morien les hores, com us arrufàveu sota l'indecís gest dels baladres i la quietud de l'atzavara.

Per damunt l'empedrat de la clastra s'arremolinaven algunes fulles seques i la vostra follia us adreçava al bell enmig del camí que us havia dut allí. I fou en aquell moment que vau necessitar identificar-vos, salvar-vos, alterar d'alguna manera el ritme dels dies. Volíeu fugir-ne de la insuportable pressió a què us sotmetia aquella atmosfera blana i malaltissa. Nogensmeyns, confiàveu que un jorn no gaire llunyà

eixiria dels vostres peus descalços una ampla avinguda o tal volta un oceà inexplorat que us alliberaria d'aquest "ja no esperar res més de la vida".

Constança us va preguntar què pensàveu, i vós us vau endinsar en una altra nit de tardor. La tarda abans s'havia acomiadat plàcidament, tota clapada de núvols, i vós us vau voler demostrar que encara la podíeu satisfer. La vau escometre sense dir res i ella, solícita, aclucà els ulls, es posà un coixí sota les anques gèlides i gaudí d'ésser penetrada.

Txaikovski resclava el fumador, i Constança s'emportava una cigarreta als llavis. Abaixà la vista, estirà les cames, afluixà els músculs i somrigué. Vós vau evocar una botiga d'Es Mercadal, blanca com un glop de llet. Una dona jove seia en una cadira de bova, rera el mostrador, i us perseguia amb la mirada. De sobte Constança es precipità en un carreró proper, perdent-se per la sospotisa penombra de l'horabiixa. I tot d'una les seves rialles fresques van envair l'entorn. Per una estona els vostres esguards van rejovenir, talment els vostres cossos en estimar-se aquella nit, com les vos-

tres mans àvides en escodrinyar la rotunditat de les seves natges. En haver fet l'amor, amb les carns enfitades de suor, s'encalmà el vent.

Tanmateix altres records pullulaven, lliures, pel vostre recinte memorial, s'aprimaven i us escairaven. Vau espremer instants de plaers i de dol que us van confitar el cap de besades i alcoves furtives, de plors i de rialles, de molsa i de rosers d'espina. Us estimàveu com folls, aquells diumenges de vidre, recollits en una isolada cambra, damunt del garatge de casa seva.

La vau conèixer un capvespre d'estiu, lleuger com un alè o un gest. I d'aleshores encà us estibà de temps els racons del cos. La platja era deserta i ella s'agitava sota un cel tímidament roig. L'onada fatigada li llepava les carns flamejants, apressant-les de desigs inconfessables. Vós havíeu baixat a LLe-naire, us havíeu amagat rera la sucosa soca d'un

tamarell i la fitoràreu amb la vista. La somniàveu babada al mar, encés el sexe tendre enmig de l'esplendor de les cuixes. S'ajaçava sobre la sorra roent, tèbia encara, i es lliurava, sencera, a la màgia del moment, amb els ulls clucs i els cabells a lloure.

El seu somris s'alçava per damunt el cap al tard i us parlava de la interminable postguerra que esquinçàveu de mica en mica.

Fora, la mestralada s'abatia sobre la jungla de l'asfalt. Mitja dotzena de gats enzelats miulaven, s'encalçaven sense treva, saltaven, ferotges, copulaven, grinyolaven i desapareixien.

La tardor us entristia, us deprimia. Feia calabruix. El cel encapotat, baixíssim, sense cap estel, era a l'abast de les vostres mans. Us vau apropar al finestral, vau esclafar el rostre contra els vidres i la nit us trescà profundament.

Constança, un univers clos, inaccessible. Enterrarà els seus secrets i els seus fantasmes. Calladament arribarà l'hivern i les vostres flames cremaran el seu glaç, sense sorpreses. El murmuri del vent us vestí la memòria dels seus dies que legitimaven els vostres, com una mar que no cessa. El seu dolor us ensenyava a estimar cada vetllada que defallia vora el foc, cada minut que se n'anava, cada somni que moria. El vostre temps era el seu temps intraduïble i el vostre present el seu present sens pèrdua.

Era de la pluja, Constança, i a la seva pluja us hi lliuràveu. De la veu cansada us neixien roses, gladiols altíssims, flors escarlata de bones olors. Eren per a ella, perquè només amb ella us sàbieu viu, car viure era besar-la i acariciar-la, embafar-se de les seves hores, sentir que un segon era una tarda i que una tarda podia ésser tota una vida.

Jaume Armengol i Coll

ORFEO ingenieria y sistemas s.a.

INSTALACIONES, PROYECTOS Y SUMINISTROS DE SEGURIDAD.
TODO UN EQUIPO DE PROFESIONALES A SU SERVICIO.

GRAL. LUQUE, 126 - 132

TFNO. 504339 - 503446

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,
els més petits són els
més grans.**

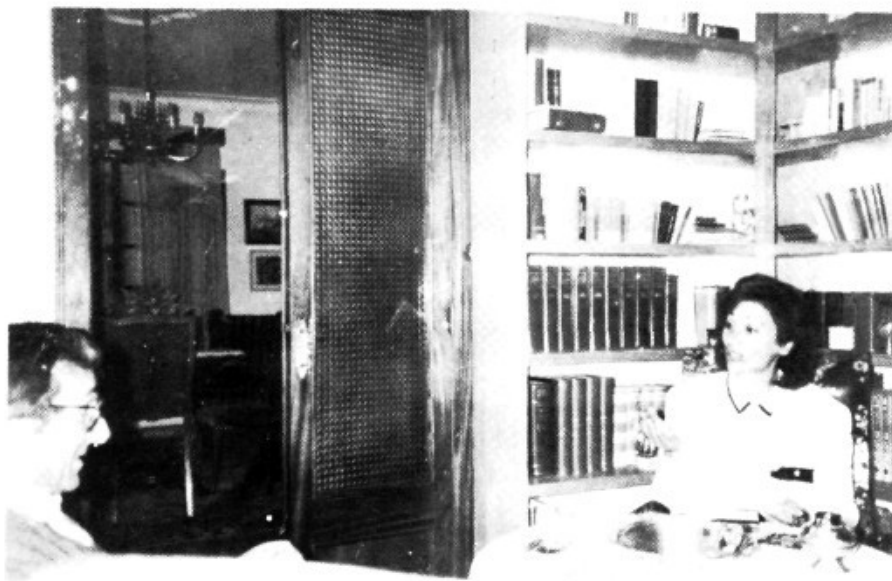
JOANA A. ESTRANY I LA BARRIADA DE CRIST REI

Varem quedar amb na Joana A, Estrany, nova presidenta de l'Associació de veïnats Ponent, de veure'ns per conversar una estona sobre Crist Rei. Ella viu a la zona antiga de la barriada que conserva el sabor d'aquells edificis familiars de l'eixample inquera prop de l'Església.

Abans, emperò, vaig decidir de fer-hi un tomb. Crist Rei és gairebé un poble. Voreja els 5.000 habitants. Hi viuen molts de immigrants. Com resta d'Inca, ha crescut desordenadament. Els carrers són llargs i, amples, esplaïosos, però excessivament semblants. No hi ha cap plaça ni zona verda. L'edificació és desigual en altura, sovint impersonal.

Tanmateix, el vell Quarter General Luque, avui ocupat per la Guardia Civil, n'és l'edifici més característic i interessant.

No Joana Estrany conversa pausadament, pensant amb escreix el que ha de dir. És mostra prudent i reservada.

- "Me vaig presentar a les eleccions de l'Associació de veïnats, perquè estim molt el meu barri". Em confesa a corre-cuita.

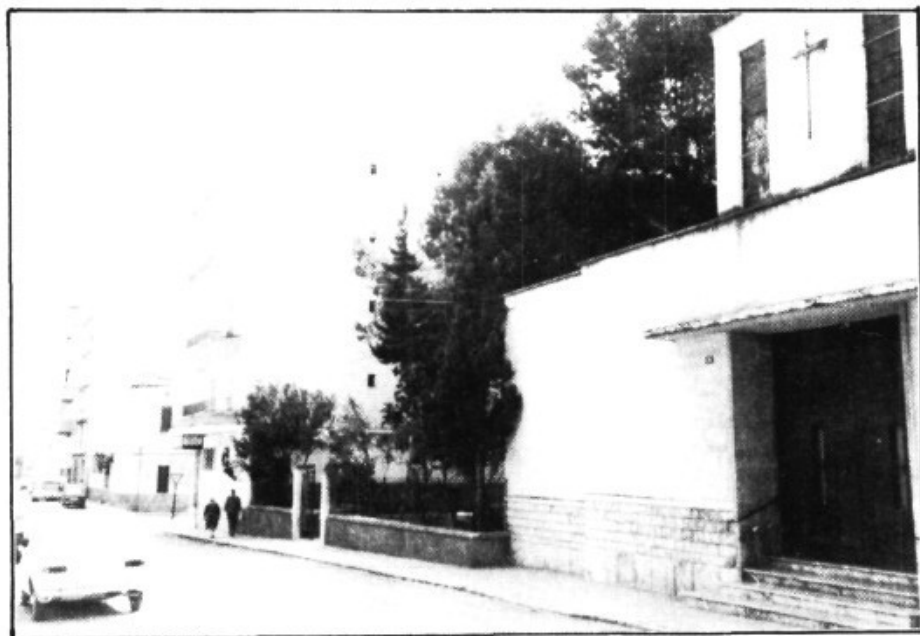
Creu que una associació ha de recollir les opinions, les suggerències, les aspiracions dels veïns. Esser portaveu davant l'administració local dels interessos de la barriada. Si ha de promoure activitats esportives, culturals i, en general atànyer tots els serveis que tinguin com a finalitat millorar el benestar i la convivència entre tots els veïnats. S'ho pensa, i em contesta:

- "Per poder dur a terme una bona labor és

fonamental poder comptar amb la col·laboració i participació de tots els veïns".

- "Ja m'explicaràs com podem programar activitats sense local! Per això el nostre primer objectiu serà aconseguir-lo".

Parlam un poc dels orígens de l'Associació, fundada per gent apropada a CCOO. Es prou sabut que les associacions de veïnats apareixen arreu fundades per gent d'esquerra, després de la mort de Franco. Tenien, sobretot, un caràcter reivindicatiu. En són exemples les Associacions de Sant Abdon i la de Ponent. Record que una de

llurs primeres reivindicacions fou la descentralització de les festes de Sant Abdon.

Enguany, precisament per les festes de Crist Rei actuarà un dels millors conjunts mallorquins "l'Orquestrina d'Algaida". Em diu que es pensa dur a terme una exhibició de ars marcial, un concert a càrrec de Sebastià Llabrés i P. Caimari, un acte a la vellesa, una festa infan-

til, una ballada folklòrica, esports i varietes.

Li parl de les marginacions que ha sofert un ample sector de la barriada a l'Associació. I ella em diu que té previst canviar alguns punts dels estatus, especialment el que fa referència a les eleccions.

A Inca, a més de les Associacions de Ponent i Sant Abdon hi ha la de So Na Monda, Es Cos

i la de la barriada Fernández Cela. Darrerament s'han fet contactes per a parlar d'una possible federació.

"Cal caminar junts, ja que ens uneix tasques comunes", ens diu. "Aquestes associacions haurien d'esdevenir ajut per a l'Ajuntament, doncs seria interessant coordinar junts, serveis i activitats".

El temps amb l'amable conversa, passava sense adonar-me. Canviant de tema, parlàrem de la situació econòmica d'Inca.

Na Joana, amb un to pessimista, afirmà que Inca és un poble en crisi des que la indústria del calçat va a la baixa. "Inca s'ha convertit en una ciutat-dormitori. Les indústries capdavanteres de les Balears són les que enrevolten l'activitat terciari: els serveis".

ORFEO

EXTINTORES ORFEO S.A.

Protección contra incendios

DESDE INCA HACIA TODO BALEARES

MIGUEL BISELLACH. 22 TLF. 504365

També es mostrà pessimista envers la situació de la nostra llengua. Creu que caminam massa lentament. I per demostrar-ho posa mà a les darreres estadístiques, segons les quals a la nostra comunitat tan sols un 16% de la població parla, llegeix i escriu en català. "Ès fa molt poc per normalitzar el català". Afirmà.

Na Joana A. Estrany és Professora d'EGB del Col·legi Sant Vicenç de Pauil. Manté una actitud activa envers la Parròquia de Crist Rei com a catequista, coneix lògicament la joventut inquera.

"Fan falta llocs on els joves es puguin reunir. Cal programar activitats per a llur temps d'oci i, sobretot, manquen persones disposades a acompanyar-los".

Al llarg de la conversa no restà al marge el tema del cristianisme. Pens que l'Església ha esdevingut més conservadora, allunyant-se fins i tot de l'esperit que informà el Vativà II. També li dic que em preocupa el distanciament de la joventut, el materialisme de la societat actual, etc.

"Crec que estam un poc allunyats de l'Evan-

geli de Jesús. ¡Però, som tan limitats! Estimau-vos, va dir Jesús. Això vol dir oblidar-se d'un mateix per ajudar als altres. Sincerament, no és fàcil" - Acaba dient na Joana.

S'han escolat gairebé dues hores sense adonar-nos-en. Així i tot no hem pogut escometre altres temes. Estima la literatura i la música. És tard, potser un altre dia retrobarem les paraules i la conversa on la deixàrem.

Antoni Armengol i Coll

FÁBRICA D'ARTICLES DE PELL
guants
bosses
peces de vestit
i marroquineria en general

Gran Via de Colón INCA Telèfon 50 19 00

Botiga
La Florida
Plaça Espanya, 19
Inca (Mallorca)

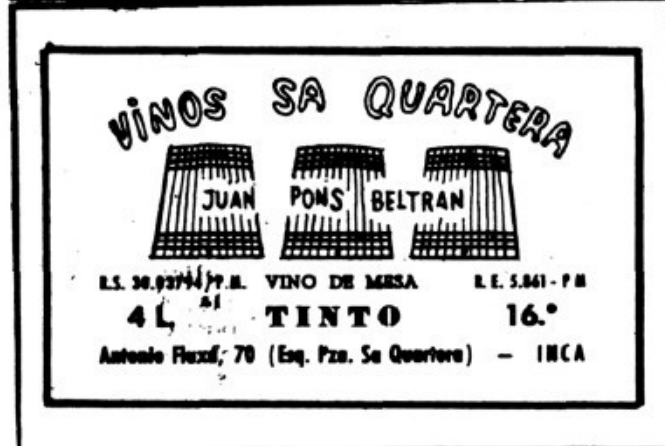

S'ESCAIRE DISCOTECA
INCA

discoteca
s'escaire

ABIERTO CADA DIA

BAJOS "BAR SA PUNTA" C/ RENTADORS S/N

VINOS SA QUARTERA

JUAN PONS BELTRAN

R.E. 30.921/77 R. VINO DE MESA R.E. 5.861 - P.M.

4 L. TINTO 16°

Antonia Fluxà, 70 (Eq. Pza. Sa Quartera) - INCA

LA RENAIXENÇA A INCA

Quan estudiem les diferents matèries que van configurant el saber de la humanitat ens solen parlar de grans moviments, d'ideals que han mogut homes i grups d'homes a realitzar canvis, a fer tal o qual cosa... homes, grups... que en el nostre cas, es troben enfora de nosaltres, a països estranys, vivint circumstàncies úniques i davant elles reaccionaren d'aquesta manera tan singular. Però això no és veritat. També entre nosaltres hi va haver persones, circumstàncies... que configuren, a la nostra mida, a la seva mida, tots aquests factors canviants.

La Renaixença s'ha volgut veure molt com un fenomen literari, i ho és, però no és només això. La persona no és només literatura, com tampoc és sols música, o sols gastronomia... La persona és una realitat més complexa i més completa, com també ho era la nostra Inca de finals del segle XIX i a la primèria del segle XX.

Les meves recerques històriques sempre s'han mogut per altres segles, entre mentalitats dife-

rents i motivades per ideals molt distints, si bé sabem que el Romanticisme, moviment més ampli on es situa la Renaixença, tengué un caire marcadament medieval, i hi hagué tot un sector que posà els ulls i el cor en aquells segles més misteriosos que reals, més intuïts que estudiats. De totes maneres el resultat a Inca fou esplendorós, i caldria que hi haguera qui anàs recercant dades, persones, acontèixements... que són manifestació d'una vida que a Inca s'anà demostrant de moltes maneres.

A la fi del segle XIX tenim el pas d'una vila agrícola a una vida que posa més l'esperança econòmica en la indústria. Els teixits, feina que els besavis compaginaraven amb les tasques agrícoles, decau i posen més l'esperança amb l'artesania sabatera. L'any 1870 tenim la primera fàbrica de sabates i l'any 1891 ja en tenim onze de sabates i cinc indústries de calatravins ¿Què ha passat? La filoxera se'n ha enduit les vinyes, molta gent ha emigrat a Amèrica, Argentina i Cuba sobretot, es perden les Colònies castellanès, pe-

rò Inca també es converteix en centre de recepció d'una emigració illenca que es dona o simplement fa de pont per a la gent que surt del seu poble i s'establirà a Ciutat o a Amèrica.

Quan restauren el Puig de Santa Magdalena (1900) encara pinten els patrons Abdò i Senen amb atributs camperols, l'un dins un camp de blat i l'altre dins una vinya. Es veu que malgrat les èpoques d'esplendor aconseguides pel Gerrer i Teixidors no es vol fugir ni de la terra ni de les activitats atàviques que havien alimentat el poble. La presència del tren (1875) fa albirar les esperances d'un comerç fort, doncs s'està unint al mercat ciutadà i amb el port, cosa que representava el Continent, i realment la demanda de sabates d'Europa provocada per la primera guerra mundial, donarà la raó a qui tengueren aquest pensament.

Els habitants d'Inca augmenten. Si l'any 1875 n'hi havia 7.079, l'any 1910 n'hi haurà 8.353. Entre aquella gent fou fàcil crear diferents comissions per a qualse-

vol cosa que ens poguem imaginar, com també crear institucions per a múltiples activitats que calia afavorir. Institucions que caldria mirar d'historiar. No volent passar de l'any 1915 fixau-vos en la gran quantitat d'iniciatives que hi hagué a Inca:

. Associacions mutuais i de beneficència:

1886 "La Constància"; 1891 "Círculo de Beneficiencia de Inca"; 1892 "Unión Obrera de Inca. Asociación cooperativa y de socorros mutuos"; 1900 "Junta de Representantes de la Beneficiencia Particular en la Ciudad de Inca"; 1901 "La Justicia, Sociedad de Obreros Zapateros de Inca"; 1911 "Sindicato Obrero La Paz"; 1915 "La Unió Industrial".

. Associacions Culturals:

1886 "La Constància"; 1900 "El Círculo de Obremos Católicos"; 1900 "El desarrollo del Arte"; 1902 "Sociedad Coral Orfeón Inquense"; 1915 Teatre Principal.

. Associacions Recreatives:

1893 "Sociedad Recreativa La Balearica"; 1901 "Sociedad Recreativa El Círculo de Inca"; 1903 apareix el primer equip de Futbol; 1907 "Sociedad Recreativa El Progreso".

Si passam al capítol d'obres i realitzacions ens trobam amb un caramull d'activitats que ens assabenten que estam dins un poble viu i dinàmic. Moltes vegades darrera aquestes obres hi ha una comissió que cavilla i empeny per a dur les coses endavant. Altres vegades aquestes comissions estan formades per persones representatives, però que sols serveixen per a presidir i res més. Així és la Comissió que es creà l'any 1882 per a refer l'ermita de Santa Magdalena, però molt diferent resultà la que crearen l'any 1892 presidida per Mon. Bernadí Font(rector), Alvar Campaner, Bartomeu Ferrà, el Metge Jaume Pujadas i Mn. Antoni Coll. Així amb aquest dinamisme trobam que la gent es preocupava de les coses nostres: s'acaba la rectoria, es refà la Capella del Sant Crist, es capgirava la vella església de Sant Domingo, es fa la Capella del Cementeri, es recupera l'església i el claustre de Sant Francesc, es fa el nou sepulcre a la Venerable Sor Clara Andreu i s'agilitza el procés de Beatificació, es refà l'església i tota la vella ermita de Santa Magdalena, es posa

Gas pels carrers, l'electricitat a les cases, la Plaça de Toros, Es Cos, L'Hípica, el Triquet de bolla, l'Escorxador, Plaça del Mercat Nou i el Quarter del General Luque, per a no passar de 1915 com m'he proposat.

Una altra manifestació del viure de la nostra gent és la premsa. Des d'aquell ja llunyà 22-10-1883 que sortí el primer número de la "Revista de Inca" han passat molts coses i manco se n'han escrites, però hi bategava l'amor a Inca, les ganes de fer país, d'instruir la gent... però això ja ha sortit a rotllo malgrat no s'hagi estudiat ni interpretat. La mateixa figura de Mestre Miquel Duran i Saurina és expressió de l'home que posa tot quan és i té al servei de la causa que estima, i en aquest cas era Inca, sa pròpia Ciutat.

La **Renaixença** feu reviscolar l'amor a Inca i donades les circumstàncies socials, econòmiques i polítiques que es viviren fou una bona empenta de la qual encara ara en gaudim les conseqüències.

Pere Fiol i Tornila

Coses de la Ciutat

TERCERA TROBADA DE RADIOAFECIONATS DE L'ILLA DE MALLORCA

El passat 16 d'abril va tenir lloc a Inca la III^a Trobada de Radioaficionats de l'illa organitzada per la Unió de Radioaficionats d'Inca juntament amb el suport de l'Ajuntament de la nostra ciutat i del Consell Territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Als actes assistiren, entres altres, el president del consell territorial, José Mª Gaita Horrach, així com el batle Antoni Pons.

Sobre les 10 del matí va esser rebut per la junta local el batle Antoni Pons, convidat i membre actiu de la trobada. A les 12 va començar el concurs de radiolocalització d'una balissa que estava amagada prop de la finca de "Ca'n Pastor", vora de Son Ramis.

Al concurs hi prengueren part diversos grups, cada un dels quals estava format per dues persones i la durada de la recerca va esser d'aproximadament una hora.

Una vegada trobada la balissa es comunicà directament a la Majestat Joan Carles I (que com sabeu, és radioaficionat) el nom del qui l'havia trobada, ja que abans, ell mateix havia mostrat interès per rebre noves de la recerca.

Acabat el concurs, tingué lloc al restaurant "Ses Forques" un dinar de germanor entre els membres participants i els convidats on les notes predominants foren la cordialitat i amicitat entre els presents. Després del dinar parlaren, agraint l'èxit tant de participació com de col·laboració, el President de l'Agrupació Local, en Miquel Bennàssar, el Pre-

sident Insular de la URE (Unió de Radioaficionats Espanyols) i el batle d'Inca Antoni Pons. Resenyam que estava prevista l'assistència als actes del President Nacional d'URE, però motius de feina l'obligaren a anul·lar el viatge a l'illa.

Acte seguit es va fer entrega dels trofeus als guanyadors del concurs de radiolocalització d'aquesta jornada: primer premi EA6-UB (Francesc); Segon premi EA6-WY (Sebastià), Tercer premi EA6-AAC (Arnau); Quart premi EA6-KM (Josep) i Cinquè premi EA6-DS (Francesc). També, es varen entregar dues plaques com a artificiers del concurs de radiolocalització als radioaficionats locals EA6-QN (Miquel) i EB6-UE (Guillem).

Per tancar l'acte s'entregaren dues plaques

VIDEO B & C

Servicio de BAR

Gabriel Burguera

Gran Via Colón, 198 - A
Teléf. 505361
07300 INCA

General Moranta, 10
Teléf. 511976
07350 BINISSALEM

GUARDERIA MENUTS

Avinguda Germanies 43-45-47
Tel. 50 33 87
07300 INCA - Mallorca

MATRICULA ABIERTA

**PERSONAL
ESPECIALIZADO**

commemoratives al batle Antoni Pons i una altra per la delegada de Cultura Joana Maria Coll pel suport i bon acolliment dels actes de la III^a Trobada de radioaficionats d'Inca.

Precisament amb el President Local de radioaficionats d'Inca, en Miquel Bennàssar Frontera (EA6-SK) varem parlar breument i li demanarem varies qüestions referents al món de la radioafecció:

- ¿Des de quan existeix el grup de radioaficionats a Inca i quans d'associats hi ha?

- Aquesta associació existeix des de principis de setembre de 1985, el que passa és que degut que som un grup poc nombrós ens és difícil donar-nos a conèixer, i en el referent a la segona part, diré que en l'actualitat som al voltant de 20 membres.

- ¿Quins projectes hi ha per al futur vinent?

- En principi és el d'organitzar per al pròxim "Dijous Bo" una setmana de ràdio coincidint amb la diada. Per altra banda, és la nostra illusió arribar a adquirir uns equips per a l'asso-

ciació i disposar d'un centre per poder mostrar el vertader món de la ràdio, cosa que fins el present no tenim.

Agraint a Miquel Bennàssar el seu profitós camí fins ara duit i esperant la seva col·laboració, com ens han promès, a la nostra revista es tancà al voltant de les 16'45 els actes de la III^a Trobada de radioaficionats de l'illa de Mallorca.

MIQUEL GENESTRA

Cooperativa Pagesa de Mallorca

Avinguda dels Reis Catòlics, 53

INCA Mallorca Tel 503124

Clavells

can Llorenç Rigol

**Carretera Palma Inca
Telèfon - 50 46 90**

D. LLORENÇ RAMIS, MESTRE DE MESTRES

D.LLORENÇ RAMIS ROSSELLÓ,
MESTRE DE MESTRES

Primavera divertida, gemegadora: pluja, vent, soleiada. Camín a corre-cuita sense adonar-me'n del que hi ha al meu voltant. Desenvitricoll pensaments llunyans, imatges d'un passat que desig revivre, però no és possible. L'ahir és mort; tan sols un agradable i meravellós record em fa sentir plaer.

La gent passa davant meu. Jo no veig res. Un renou d'una màquina sofisticada desbarata el meu caminar. Un crit de mal gust em recrimina. No en faig cas: "Brams d'ase no pugem al cel".

Són les 6,30 del capvespre. Davall una escala i el meu dit tremolós fa sonar l'avís: Llorenç Ramis Rosselló, Mestre de mestres. Persona abnegada, entregada amb vertadera vocació vers el món de l'ensenyament. Jo vaig tenir el gran privilegi de poder fer escola amb ell. Fou el primer Mestre que m'ensenyà estimar l'escola, estimar el nin. El

curs 1977-78 fou l'eix de la meva carrera professional. En Llorenç Ramis, Director del Col·legi Públic "Ponent" d'Inca en aquell temps, m'ajudà a sentir la vertadera vocació. "Si volem ensenyar, primer hem d'estimar", em deia.

Estam asseguts dintre una saleta plena de records: Belles imatges d'unes persones que ha estimat i que segueix estimant. Una nineta rosseta mira a boca badada imatges divertides i rioleres dels dibuixos animats.

- No vaig anar a escola fins als 9 anys.

La meva ensenyança primària va ser a Sant Francesc amb el Pare Muntaner l'any 1929. Després, el batxillerat lliure. Durant l'any 1935-36 vaig estudiar a l'Institut de Sant Domingo.

- Com era Inca?

- Aquell temps ja és llunyan. Jo en guard un bell record. La meva infància va ésser com la majoria de nins. Nosaltres érem molts de família: 8 germans i una germana; no teníem temps per avorrir-nos. Encara record que molts de pics anàvem a tocar "albatets" a la Parròquia. Ajudàvem a l'escolà major i ens dei-

xava pujar a la Torre d'Inca per a fer sonar les campanes quan hi havia un albatet (que eren molts).

Aquella Inca d'ahir ha canviat molt. El procés urbanístic ha espenyat unes estampes que no haurien haver desaparegut mai: Sa Font de "Sa Canelleta", els Rentadors, Ca'n Artigues, Sa peixeteria, etc. Avui no queda res, tan sols un urbanisme mal planificat que ha enlletgit la nostra ciutat. Tampoc "Els Tiradors", on va néixer en Llorenç Ramis hi és. Les belles imatges han quedat arraconades per un progrés, per un mal progrés.

- Per què et feres mestre d'escola?

- He de dir que abans de fer Magisteri, foren altres els meus desitjos. Volia ésser metge però la manca de medis econòmics m'ho impediren. També vaig voler ingressar a aviació però una altra vegada vaig trobar impediments. Per altra banda, la Marina no em va deixar entrar-hi perquè era massa jove. Així i tot, vaig fer el servei militar a "Falange Marítima", durant la guerra civil (1 any). Una vegada acabat el servei militar i d'haver conegut d'aprop el que era la Marina, em va desil·lusionar i ho

vaig deixar anar. Acabada la guerra, em va venir la idea de fer Magisteri. Vaig ésser un producte de la guerra, com molts d'altres. La meva inexperiència dels primers anys de Magisteri i la meva pobra preparació pedagògica inicial, em va fer despertar una consciència professional i vocacional, que em va dur a cercar factors positius de superació, com foren els estudis Universitaris de Pedagogia.

- Fou difícil l'ensenyança durant la Postguerra?

- Les guerres sempre són dolentes. A Vilarrodona (Tarragona) encara hi havia ressentiments com a fruit amarg de la guerra. Molts de pares es renegaven que els seus fills rebessin la "comunió", com també rebutjaven la religió com a assignatura. Els llibres de religió desapareixien de les carteres dels nins i eren tirats al foc pel pare o mare. Un dia una mare em va dir: "Li preg que no renyi al meu fill per haver perdut el catecisme, jo li he pres; no vull que estudiï la religió dels qui mataren el meu marit". Malgrat aquests amargs records, guard una grata remembrança.

La seva tasca edu-

cativa ha estat força sacrificada. No es podia fer feina amb 55 nins de 6 a 15 anys, com va fer a Besalú (Girona); o a l'escola Parroquial d'Inca entre 45 o 50 alumnes, dintre d'un local on no hi cabien més que 30, i el temps d'esplai, pràcticament al carrer per manca de pati.

Entre les escoles regentades cal enumerar: Vilarrodona (Tarragona), 2.500 habitants; des de l'1 d'agost de 1942 al 31 de setembre de 1946. Besalú (Girona), 1.800 habitants; des de l'1 d'octubre del 1946 al 31 d'agost del 1952. L'escola Unitària Parroquial d'Inca del 1952 fins al 1977. Col·legi Públic Ponent d'Inca, del 1977 fins al 1985. 43 anys dedicats a l'ensenyament. També va

estar vinculat a tots els col·legis d'Inca, o bé donant classes o bé d'assessor Pedagògic; Sant Francesc, La Salle, La Puresa, Santo Tomàs de Aquino, Santa Teresa de Jesús, Sant Vicenç de Paül, Ponent.

- Quin era el teu sou quan començares a fer feina?

- Els temps eren difícils, i a més, el guany no bastava per poder viure. Jo record que l'any 1942 guanyava 5.000 Ptas. anuals. Al principi, quan feia feina a Vilarrodona, guanyava 25 Ptas. cada dia, i en pagava 30 a

la fonda on estava. Es a dir, que perdia un duro cada dia. Bon negoci! Així i tot, es va solucionar aquest greu problema de supervivència, gràcies a la bona voluntat que vaig rebre de l'inspector i de les autoritats.

La nineta rossa segueix mirant els dibuixos plens de colorins que surten de la caixa màgica. El temps passa sense queixar-se. El renou del silenci remembre imatges que han quedat engrillonnées dintre meu.

- Quina va ser la

teva actuació a l'escola Parroquial, on hi vares estar més de 25 anys?

- L'esforç principal de la meva actuació en aquesta escola, com a les altres, va ésser un gran engatjament per tal d'aplicar una pedagogia preventiva i formadora de la personalitat dels meus alumnes. Els dos objectius principals eren: Racionalitzar l'ensenyança i moralitzar la conducta del nin dintre d'un clima de respecte i d'amor. No vaig creure mai amb una ensenyança verbalista i mecànica, com tampoc amb una disciplina

rígida. La missió disciplinar consisteix en formar hàbits en el nin compleix el seu deure lliure i sense coaccions. La millor disciplina és: amor, autoritat i paciència. Tota disciplina ha de tenir un sentit racional. Més que obligar el nin a les bones accions, em preocupa que el nin aprengui a estimar les bones accions. Els càstigs corporals estan desderrats perquè son medis que rebaixen la dignitat de l'alumne i del mestre.

Quan parla de l'escola Parroquial, una melangia de records llunyans llampegen el seu raonar. Un escalfred amara tot el meu cos. Sent enveja. M'agradaria sentir el que ell sent. Ell no està jubilat; m'ensenya amb la seva recordança.

- La vocació d'una persona -em diu- no es pot jubilar. Els anys no són un impediment. La jubilació depèn de la persona no d'una imposició. Consider que el Govern no ha resolt bé la jubilació. Crec que hauria de fer-se d'una manera gradual. No som partidari de les impositcions. El mestre als 65 anys ha adquirit una experiència que no es pot deixar arraconada.

- Llorenç, quines

qualitats ha de tenir un mestre?

Em mira com si volgués recriminar la meva ignorància. Però no, contesta d'esma i alhora que li faig la pregunta:

- Si no tingués vocació no ho recomanaria a ningú. Sense vocació ho passa malament el mestre i també el nin.

- Per què s'ensenya?

- Per a perfeccionar la persona. L'ensenyança és adquisició de coneixement com també formació de la persona. Han de conuiu amb equilibri. Ensenyam per educar. Con he dit, ha d'haver un equilibri entre instrucció i educació.

- Per què encara aquesta discriminació entre escola pública i privada?

- Hi ha llibertat d'ensenyança i cadascú pot elegir el col·legi que cregui millor per el seu fill. A Inca a succeït un fet, igual que a molts altres pobles. Durant la República, la postguerra, fins l'any 1945 no es considerava obligatori l'ensenyament. Les unitàries no eren els llocs més adequats per impartir el batxillerat. Les escoles nacionals, a Inca, eren escoles unitàries. El mateix Estat tenia l'ensenyança pública limitada. Si es volia estudiar el batxillaret havien d'anar a Sant Francesc i més tard a La Salle, on impartien segona ensenyança. Aquests fenòmens d'origen han alimentat aquesta discriminació, que no afecta per res a la qualitat de l'ensenyança. Per altre banda, hi ha hagut molts de desbarataments educa-

tius. Tota ingerència política és negativa. L'escola ha de ser ella mateixa, s'ha d'alimentar de les seves pròpies idees.

- Per què abandonar la idea de fer-te inspector?

- Vaig comprendre que no era per mi. Creia que feia més falta com a mestre.

- Quin ha estat el moment més feliç de la teva vida?

No s'ho pensa gens ni minca i respon a cop calent:

- Encara no ha arribat, però jo l'esper. Sens dubte serà el dia en què jo em mori.

- I el dia més

trist?

- El dia en què el meu fill morí entre els meus braços. És molt dur però em donà una gran lliçó.

- Quina és la principal virtut que tens?

- El perfeccionament mai acaba. Crec que és l'esperança. No som pessimiste, sempre desig millorar-me.

Pareix com si conegués les preguntes, però no, la seva experiència li ha permès raonar el sentit de la seva vida, el sentit de la seva aspiració, com a mestre i com a persona.

- Tens defectes?

- N'estic ple -em diu sense pensar-hi

gens-. No en tenc cap que destaquí perquè en tenc molts. Tots en tenim.

- I por?

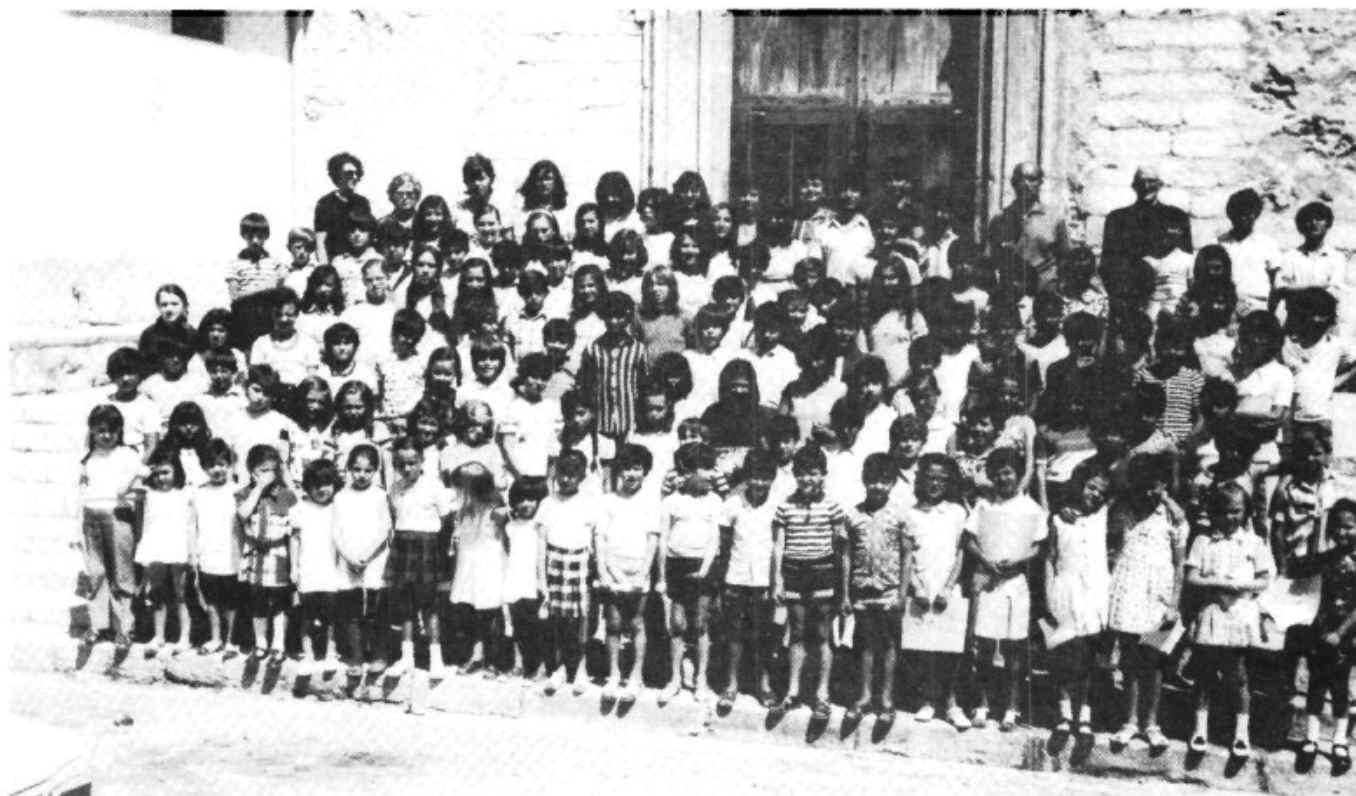
- Por? De què?

- Tornaries fer el que has fet?

- Sí, però ho faria millor.

Es tard. La vesprada ha embellit la negror de la nit. Una fragància de mil colors despedeixen la nostra conversa. Gràcies, Llorenç, per la penyora que ens has deixat: la teva recordança com a mestre, com amic i com educador.

Bernat Forteza
Primavera del 1989

ESTIMEN LA NOSTRA LLENGUA

ORTOGRAFIA   SENZILLA

LA VOCAL NEUTRA DELS SUBSTANTIUS

Molt sovint la vocal neutra (a-e) al final de paraula presenta certes dificultats a l'hora d'escriure, al tenir un mateix so final ocasiona alguns problemes d'ortografia. Per això, convé que tengueu en compte una regla molt fàcil de recordar:

Masculins: Amb e: home, llibre, fetge, sogre.

Femenins : Amb a: pera, nina, sabata, cosa.

Si fos sempre així seria fàcil escriure la vocal neutra al final de paraula, però com totes les regles tenen les seves excepcions.

Masculins amb a:

- La majoria dels acabats en -ma:, axioma, diploma, idioma, etc.

- Els acabats en -arca: monarca, patriarca, etc.

- Els acabats en -ista: herborista, pianista, violinista, etc.

- Els acabats en -cida: suïcida, homicida, fraticida, etc.

Una regla fàcil, és pensar que en castellà quasi totes aquestes excepcions acaben també amb a.

Femenins amb e:

- També tenim tota una colla de noms que representen llur vocal neutra final amb -e.

Exemples: Barbàrie, base, calvície, catàstrofe, classe, espècie, fase,

febre, flaire, frare, higiene, imatge, llebre, mare, piràmide, sèrie, superfície, torre, etc.

També aquests femenins acaben amb -e.

CANÇONER POPULAR

Noms personals

Tenim dintre del glosari mallorquí tota una temàtica que fa referència als noms de persona. Aquestes cançons curtes eren dedicades mol sovint a la persona estimada; però en tenim moltes de despectives, fruit de desaviences, renyines i enveges.

Bàrbara.-

Barberareta agraciada:
molt m'agrada es nom que tens,
perque es dia de mal temps
ets sa més agraciada.

Catalina.-

Es nom que m'agrada més
del món, són ses Catalines:
donaria dos mil vides
per una, si la tengués.

Margalida.-

Margalides he cercades
per voreres i camins,
emperò no n'he trobades
com ses que hi ha aquí dedins.

Antonina.-

M'agrada sa fruita fina,
i ses cireres ho son.
Es nom més gallard del món
pens s'anomena Tonina.

C O S T U M A R I

Aquest mes de juny és un dels mesos més importants de l'any, sobre tot, per als nostres avantpassats. Era el mes on es recollia el que s'havia sembrat: Blat. Font de riquesa si n'hi havia molt i de pobresa si n'hi havia poc. El blat era considerat el rei de tots els fruits, portava riquesa i benestar.

Com hem dit, durant el mes de juny el segador és el protagonista; costums, cançons, balls, jocs, etc., en són una vertadera mostra.

El refranyer popular també és força important. En tenim molts que parlen de diferents aspectes:

- Pel juny la falç al puny.
- Fins dia 20 de juny no et llevis roba ni en descordis el puny.
- Pel juny vaig com vull.
- El juny hermós és abundós.
- Aigües de juny; mals solen dur.
- Per Sant Pere barbes a l'era.
- Per Sant Joan, el primer bany.
- Per Sant Pere, juny enrera, i Sant Pau el tanca amb clau.

Diu la cançó que els qui han nat durant aquest mes seran afavorits:

La dona que naixerà
pel juny, viurà molt contenta,
serà hermosa i prudenta
i res mai li faltarà.
Amb un home es casarà
jove, ric i virtuós,
i tindran un fill, els dos,
que sempre els ajudarà.

M A L L O R C A   E M B R U I X A D A

Sabeu per què Mallorca és tan bella? Per què totes les illes Balears són tan hermoses? El nostre paisatge resumeix una gran varietat de colors, encisadores pinzellades d'un màgic pintor.

Conta una màgica llegenda que Déu estava orgullós de la seva creació. Havia enrodonit una gran bolla que pensava que seria el món. Contemplava els distints paisatges: la verdor del camp, el blau intens, les meravelles paisatgistes. Les mans de Déu, plenes de tots els colors, donaven per finalitzada la seva obra. Només restava el buf miraciós per a donar-li vida i netejar aquell fang que havia quedat dins les seves mans creadores. Déu, amb un ràpid moviment, ansiós de contemplar la seva obra, es va despendre del darrer fang, esquitzant amb ell la gran bolla. D'aquells petits esquitxos, compendi de totes les belleses, varen néixer les nostres illes. Per això són tan belles!

B A R B A R I S M E S

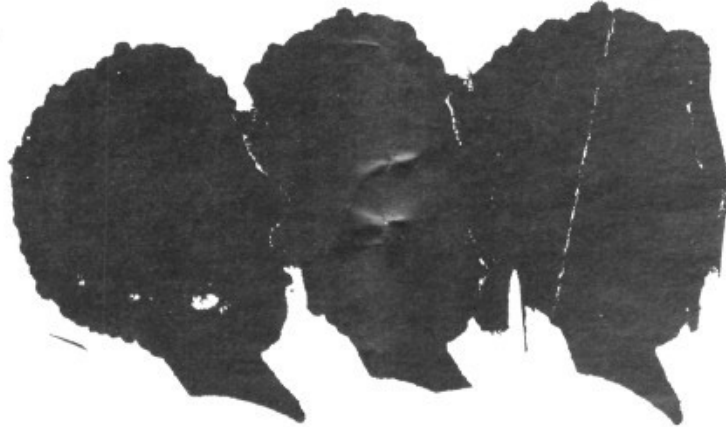
Sens dubte, els barbarismes més fàcils de descobrir són els castellanismes: així i tot, seguim empreant-los, adonant-se'n que són barbarismes; però el costum fa que els pronunciem malament. Són fàcils de descobrir i que hom pot desemascarar sense dificultats. Aquests barbarismes no crec que siguin perillosos, però és un vici que cal perdre. No podem deixar que aquestes paraules invadin el nostre lèxic, és clar que l'empobreixen. ¿Per què dir "embustero" si tots sabem que hem de dir mentider? Rebutja aquestes males veus, no són nostres i no poden ésser emprades com a tals.

Analitzem la paraula: Escacs. Per tot arreu es sent dir "Ajedrez", barbarisme inadmissible. Nosaltres tenim el mot escacs que cal emprar. El "ajedrecista" es diu l'escaquista o jugador d'escacs, com també el "tablero de ajedrez" és l'escaquer o tauler d'escacs. "Jaque al rey" és escac al rei.; "Jaque y mate" és escac i mat.

Bernat Fontesa

DE QUAN N'INQUERET ARRIBÀ A INCA

i en obrir els ulls apareix en el centre de l'escenari
i un grapat d'actors sense el més mínim esforç de professio
naltizació comencen el joc.

eren 22.061 al 88

i si encara no són sis milions 22.116 sí que ho són

11.300 dones estiren fort per aquí

10.816 homes estiren fort per allà

i si estirem tots ...

segur que ...

però el joc és el joc i no tots hi poden jugar

però per pocs que siguin els passatgers mereixen garanties

però això queda per a la segona part de l'espectacle.

MOTO SERVICIO HORRACH
 AGENCIA OFICIAL YAMAHA

LO NUESTRO SON LAS MOTOS. SERVICIOS OFICIALES: MOTO GUZZI, BEMELLI VESPA, VESPINO, GILERA, MOBYLETTE, DERBI APRILIA, PUCH.
 REPARACION DE MOTOCICLETAS Y VELMOTORES

AVDA. JAIME I, Nº 94 TEL: 50.05.22
 07300 - INCA (MALLORCA)

Peluquería Señoras

JUANITA

* * *

C/. Son Net, 70 - Tel. 50 10 69 - INCA

BAR LLABRES

ESPECIALITAT EN TAPES VARIADES

Plaça Santa Maria la Major

INCA

Calzados
 HERRERA

LES OFRECE:

Ultimas modas al mejor precio y su gran surtido en zapatos de piel y deportivos.

LOS JUEVES EN EL MERCADO DE LA PLAZA DE ESPAÑA.

Gran Via de Colón, 188 - Tel. 503696 INCA-Mallorca

VILANOVA

PAPELERIA Y LIBRERIA

INFORMATICA Y MUEBLES OFICINA

Costa y Llobera, 208

07300 INCA

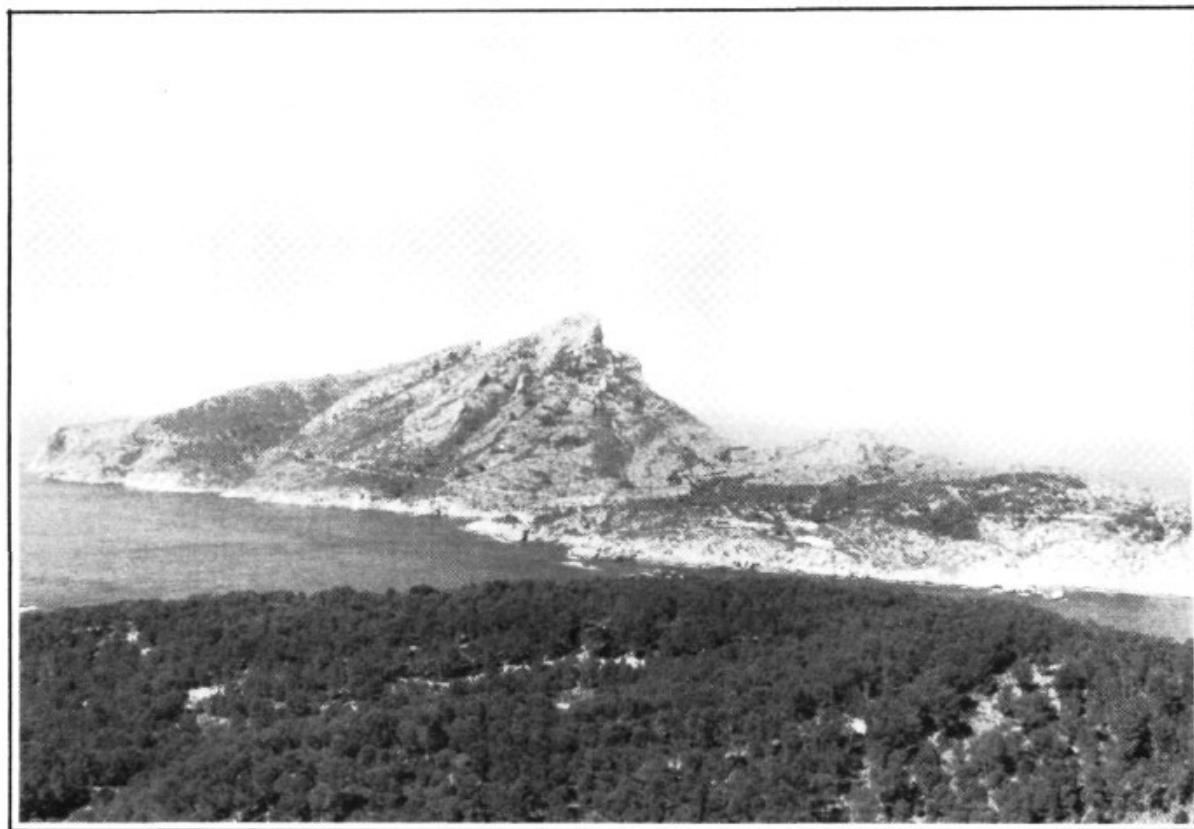
Hostals, 47

☎ 502880

☎ 504229

cada setmana té un **dijous**

ADENA: *Estimem la natura.*

TEMA: "LA CABRA MUNTESA"

A les grans altituds no hi ha la riquesa i la varietat de vida d'un bosc de fulla caduda o d'un penya-segat marí; però tampoc no ens hem d'enganyar: els cims disposen d'un respectable planter d'habitants. Entre els 1000 i els 1500 m. viuen més de la meitat dels elements faunístics del nostre país, per bé que en alguns casos només sigui de manera estacional.

Per damunt d'aquestes cotes, les coses comencen a canviar: anfibis

i rèptils es fan tremendament escassos, els ocells comencen a especialitzar-se i per tant a minvar, i el mamífers conserven gran part del seus efectius.

Només en els paratges més pedregosos i abruptes de les muntanyes peninsulars podem observar l'orgullosa presència de la cabra muntesa. Aquest ungulat, típic element de la fauna d'altura, és un dels endemismes més característics de la Península Ibèrica.

Indubtablement, l'impressionant banyam en

forma de lira provoca l'esbalaiment de l'espectador. Les banyes dels mascles muntesos corbades o retorçades segons les races, poden arribar a fer més d'un metre de llarg per la banda externa, per bé que normalment no superen els 80-90 cm.

El tren davanter d'aquests bòvids està desproporcionalment desenvolupat en comparació amb el posterior. Potents i arrodonits músculs s'endevenen a l'ample coll i pit. Tot el cos de l'animal presenta un aspecte massís i se sosté

en unes pates aparentment curtes que acaben en una meravella evolutiva, les peülles.

En quatre detalls de llur estructura rau el secret de la portentosa habilitat de les cabres en penyals i precipicis:

* un cantell exterior corni molt dur, capaç de clavar-se amb precisió en el més petit ressalt del terreny.

* una superfície tova antilliscant, situada a la banda del darrera a les peülles, molt útil damunt les relliscoses roques humides.

* l'absència de membrana interdigital, que dóna més independència a les ungles.

* la localització dels dits atrofiats, tan avall, que prenen contacte amb el terra en els descensos més vertiginosos.

S'aventuren pels màxims pendents, pels roquissars més rostos, pels passadissos més escanyats, i quan el pas és impracticable, es llancen netament al buit per salvar la timba. La precisió tècnica fa de les cabres les indiscutibles reines de les roques.

El color de les cabres munteses és ocre burell. Una ratlla negra recorre l'esquena de l'animal fins a la punta de la seva curta cua. Ventre, genolls, colzes, part posterior de les potes i regió anal són blanques. La banda baixa del coll, a igual que els flancs és molt fosca gairebé negra. La barba i les taques negres del coll i dels costats són exclusives dels mascles i es van engrandint amb l'edat.

A l'estiu, la vestimenta de les cabres, s'aclareix per refractar més bé la radiació solar. A l'època hivernal, en canvi, s'enfosqueix i s'enriqueix amb una borra espesa que manté molt bé la calor.

Les munteses exhibeixen un notable dimorfisme sexual. Així les femelles resulten més petites i els colors molt més uniformes.

El caràcter temperamental de la cabra té una nota dominant: la indolència. Amb quietud de postal, accentuada per la inexpressivitat dels seus ulls ambrats, deixa que se li apropin els grups de muntanyencs fins i tot a distàncies inferiors als 50 m. Els muntanyencs

conten que ben sovint ni a crits ni a cops de roc no aconsegueixen de fer-la fugir del seu observatori.

Aquesta confiança, que de vegades arriba a exasperar la gent, sembla inversemblant en un animal del S. XX, quan tots han experimentat les tràgiques conseqüències que comporta la proximitat de l'home. Ja en temps antics les cabres portades per l'home a l'illa de Mallorca s'assilvestraven. Segurament convivien amb el *Myotragus Balearicus*, el goral fòssil de les Fimmèsies, i potser contribuïren al seu extermini perquè eren unes competidores seves més ben adaptades a les presions a que les sometia l'home. Però les cabres sauvatges, són a quasi tot el món un problema i s'els atribueix la recessió d'alguns grans boscos (illa de Cabrera).

A l'illa de Mallorca la cabra és un dels factors controladors de l'expansió de l'alzinar en altària, no deixant que pugui per damunt dels 1200 m. Actualment la cabra deu exercir un paper semblant a l'exercit pel *Myotragus*, i deu protegir l'estatge de vegetació muntanyenca de l'expansió de l'alzinar, i per això

cal protegir en certa mesura les cabres.

DIADA FORESTAL

Forestar significa poblar un terreny amb plantes forestals, així doncs, el passat mes d'abril amb motiu de la Diada Forestal vam celebrar aquesta festa sembrant 6 alzines al Puig de Santa Magdalena. El treball fou realitzat per grups de nins i nines ajudats pels monitors. A més es van col·locar diferents niers i menjadors pels ocells.

I per donar un poc de diversió i alegria vam preparar diferents jocs: espenyar olles, jocs de pomes, tirolina... La Diada fou molt positiva per als nins i pares que també pujaren i pogueren comprovar la feina realitzada pels seus fills.

ACTIVITATS PROGRAMADES

MAIG.

- 1 - 31 Concurs Escolar de Redacció i Dibuix amb motiu del **DIA MUNDIAL DEL MEDI AMBIENT.**

-20 - 21 Acampada al Parc Natural de s'Albufera. Visita a les Coves de Sant Martí i al Parc Natural.

JUNY.

- 5 Entrega de premis Revista Xaloc.

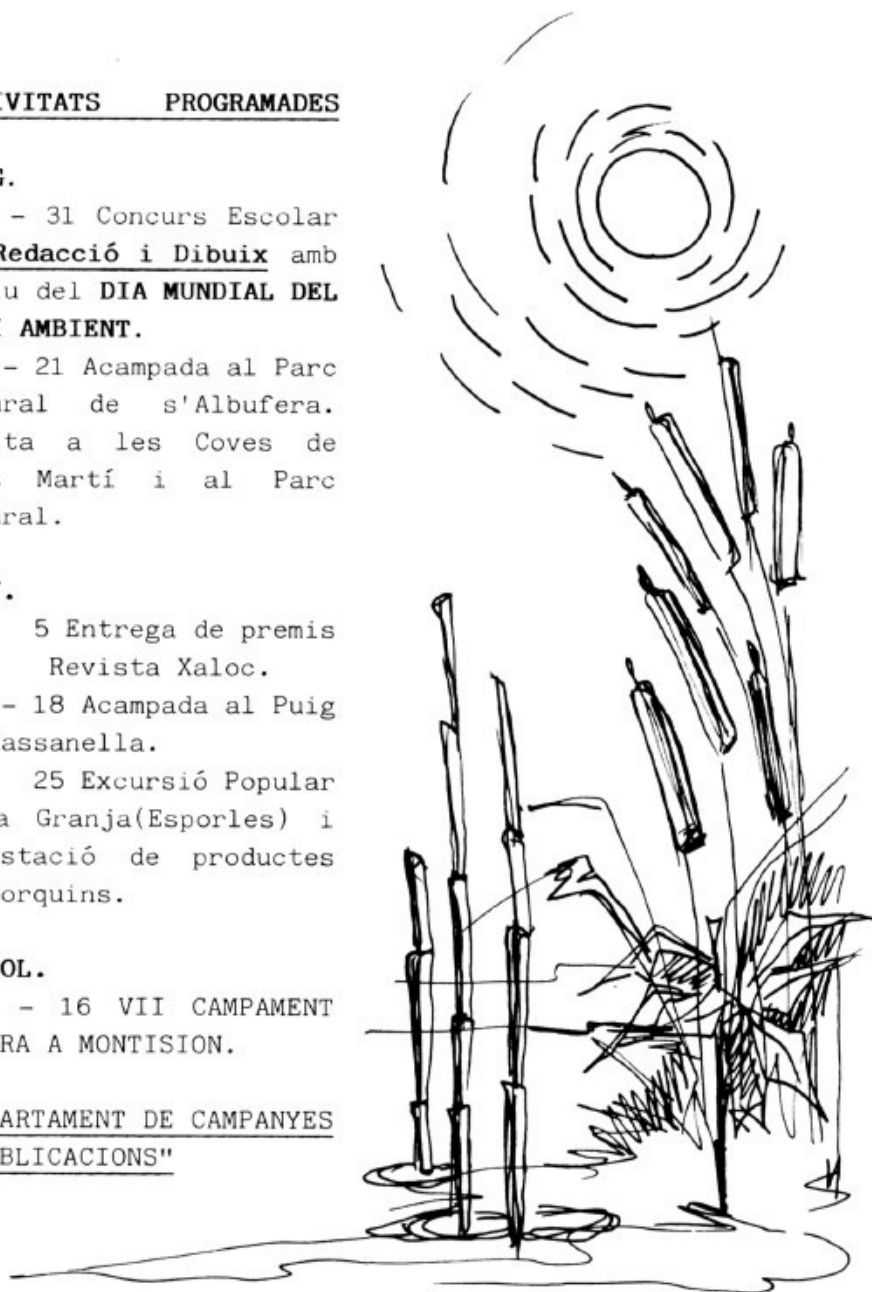
-17 - 18 Acampada al Puig de Massanella.

- 25 Excursió Popular a la Granja(Esporles) i degustació de productes mallorquins.

JULIOL.

- 7 - 16 VII CAMPAMENT NATURA A MONTISION.

"DEPARTAMENT DE CAMPANYES I PUBLICACIONS"

PUB

C/Jaume Armengol
Nº 74 Inca

Guarderia Sol Txent

General Luque. 85 (esq. Torreta) - Tel. 50 02 23

INCA

ESPORTS

EL FUTBOLISTA HUGO SANCHEZ VINGUE A LA NOSTRA CIUTAT

HUGO SANCHEZ: D'Inca m'agradat la manera de ser de la gent i he fet molts d'amics.

A meitat del mes de març vingué a la nostra ciutat el famós i reconegut futbolista mexicà del "Real Madrid", Hugo Sánchez, màxim golejadore de la divisió d'honor del futbol espanyol, per rebre la distinció **Sabata de Plata**, dins de la sexta edició dels trofeus que otorga la Penya del Constància Blanc i Negre.

El cap de setmana d'estança a Mallorca, mantingué dos contactes amb els ciutadans inquers, els dos amb molta d'expectació de la gent menuda i ciutadans que anaren a veure-l perquè els firmàs un autògraf. Per això els guàrdies tancaren la circulació del carrer. Després es traslladà a Escorca a dinar, amb companyia de la seva esposa, fills i cosins. El vespre dins l'acte més assenyalat de la seva vinguda a l'illa, rebé el mencionat trofeu Sabata de Plata, obra del

joier Joan Mate, per haver aconseguit la temporada passada d'esser el màxim golejadore de primera divisió.

Acabat el sopar i posterior entrega de guardons **"INCA REVISTA"** pogué parlar amb el futbolista Hugo Sánchez, un poc trasbalsat pel moviment dels companys de televisió amb els seus aparells. La conversa fou en castellà però l'hem traduïda literalment.

- Parlar d'en Hugo Sánchez és dir el millor dir el millor davanter del món?

-Es pregunta o afirmació -demana sonrient, ses dues coses-. Jo crec estar dins dels millors, però no m'atreveria a dir que soc el millor jugador del món, em sent satisfet.

-Es diu que el jugador és el primer que se n'adona de si juga bé, remata bé i es troba ben situat damunt del camp.

-Sí, efectivament, crec que hom te la consciència suficient per valorar-se.

-En aquest moment la forma de jugar a futbol i la manera de col·locar-se en

el Real Madrid no és la mateixa de quan jugava a l'Atlético.

-Possiblement sí, però el que passa és que la forma de jugar d'un a l'altre equip és diferent i, per això, es pot pensar que la meva funció i manera de jugar és diferent. A l'Atlético es jugava més al contracop i, en canvi, al Real Madrid jugam totalment a l'atac.

-Un dels objectius aconplerts actualment tal volta sia aquesta classificació per jugar les semifinals de la Copa de Europa.

-Sí, estam contents de l'aconseguit fins el moment. El Real Madrid és un equip en el qual hem estat ambiciosos i des de que hem començat la temporada ens han fixat unes metes. Ara lluitam per un dels títols que se'ns fa pregar, com és el de campió d'Europa, encara que ja hem passat un garaó molt gran, el PSV Eindhoven.

-Pareix curiós que el Real Madrid preferiria el Milan que el Steaua, o només són rumors de periòdic?

-Sí, bé, ens feren preguntes a alguns jugadors

quant a grau de preferència, i, per suposat, no contàvem amb el Garasatarai que tots volíem, si no amb el Mílan perquè creim alguns jugadors, que el Steaua és més perillós a dos partits que a un. Jugar amb el Mílan, si ens hagués tocat el Garasatarai, però jugà primer a Itàlia i després a Madrid. Però, lamentablement, de les accions que volien ens ha tocat la pitjor.

-Doncs es pot parlar d'una final anticipada amb el Mílan?

-Sí, jo crec que sí.

-I en una final, que prefereix, el Garasatarai o el Steaua?

- Doncs, basant-nos un poc en l'experiència del Barcelona fa dues temporades, el Steaua és un equip que crea molt de problemes i que juga molt bé, per això ens agradaria que hi hagués un poc de sorpresa, encara que no n'hi hagués tanta, perquè si el Garasatarai és aquí és per qualche cosa. Si superam el Mílan - que no se l'aconseguí, com ja deven saber els nostres lectors- el respectar els dos equips. De l'enfrontament entre el Mílan i Real Madrid es veurà quin és el millor d'Europa.

-El Real Madrid en l'actualitat fa un joc més irregular. A que es deu

aquesta circumstància, després d'haver superat l'actual campió, el PSV?

-Jo crec que hi ha opinions per tot. Cada persona el veu a través del seu prisme obert o tancat. Nosaltres, els jugadors, seguim jugant igual. Ara tenim una manera de resoldre el partits més pràctica, amb més experiència i maduresa que els dos anys anteriors, llavors erem possiblement més agressius i espectaculars, però menys pràctics.

-És simptomàtic el que s'arribàs a jugar la pròrroga per a eliminar al PSV, després de l'esmentat aconseguit al partit d'anada?

-Jo crec que és mostra de què per aconseguir la Copa d'Europa no és tan senzill, al contrari, és molt complicat, ja que tots els equips la volen aconseguir. Hi ha partits

que en teoria es pensa que el Real Madrid pot guanyar de forma còmoda, però un partits de lliga amb equips modestos i en teoria interiors, hem sofrit i ens ha costat molta feina guanyar perquè el Real Madrid és un equip amb el qual s'hi motiva tot el món, i es vol fer el partit de l'any o de la seva vida. Hem de carregar amb aquesta responsabilitat.

-Aquest Madrid actual està capacitat per reviuere antics triomfs de Copa d'Europa?

-Respectant antics planters, crec que l'actual és de lo millor que hi ha hagut en la història del Madrid, comparant, igualant o semblant el d'etapes anteriors.

El davantar madridista Hugo Sánchez als seus trenta anys d'edat digué que li queden tres

temporades de contracte amb el club blanc, havent aconseguit a les quatre darreres el trofeu de màxim golejador de primera divisió, el qual trofeu espera renovar, lluitant amb el jugador de l'Atlético, Baltazar. Així mateix, manifestà el que suposava una distinció com la Sabata de Palta que li lliurà el grup de penyistes Blanc-i-Negre, que anteriorment reberen Emilio Butragueño jugador del Madrid i Enrique Magdaleno del Mallorca. "Estic molt conten perquè hi ha racons dins la geografia espanyola on se segueix a Hugo Sánchez se aprecia. Jo he estat aquí, a Mallorca a nivell turístic i he fet molts d'amics, He pogut participar i compartir aquest acte amb molts de madridistes i d'altres que no ho són, i que m'han votat com un bon jugador, per ésser el màxim golejador de la temporada passada".

Pere Castelló

TENNIS DE TAULA

INCA TENNIS CLUB:

LA MILLOR TEMPORADA DE LA HISTÒRIA

Tot va començar aquest estiu passat amb els fitxatges de dos grans jugadors, un Javier Medina i l'altre Lucas Rosselló, que junt a Juan Antoni López havien de formar el primer equip de l'entitat. Un equip amb opció al títol damunt el paper. En la primera reunió de la temporada es fixaren uns objectius molt clars, que eren guanyar la lliga senior, intentar un gran lloc en juvenils i pujar a segona divisó nacional en la propera temporada. Les dues primeres premises ja s'han aconseguit, tan sols manca la tercera que es podrà materialitzar quan l'equip d'Inca es desplaçi a jugar la lligueta que tindrà lloc dintre d'un any, i aconseguir la plaça d'ascens.

Si ens centram en la lliga senior, la temporada va començar amb victòries fàcils davant equips de poca entitat, i una victòria que ja començà a mesurar la mida justa de les possibilitats de l'equip, 5-2 davant el Palma. Era la fase prèvia, grup par i impar, i mancava encara molta lliga pel davant, lo més dur. Aquesta primera fase acabà, amb una sola derrota a fora camp, amb el nostre equip en primer lloc del grup, empatats amb els de Palma a punts però no a resultats, el que donava diferència favorable a Inca. Es començà a disputar la segona fase, i començaren a complicar-se les coses quan una altra vegada davant el Palma, l'etern rival, es perdia allà 5-3. Però també els de Palma varen perdre a Pollença, mentre l'equip d'Inca guanyava a Pollença per un ajustat 4-5, al que igualava encara més als tres aspirants, en el partit més dramàtic de la temporada. Però quina no fou la sorpresa quan el

Canon

COPIADORAS - CALCULADORAS - M.E.E. - FAX

AVDA. CIUTAT DE LLOMPOC, 146

antes: GRAN VIA COLON.

TEL. 505391 - FAX. 505125

INCA

Idiomes IS Inca perdia incomprendiblement davant un equip inferior, un capvespre dolent per tots els seus jugadors menys Medina que conseguia els tres punts de l'equip, els qui junt amb el qui aconseguí Rosselló no foren suficients per doblegar a l'Atlètic Palma filial dels altres, 5-4 per els filials en el partit sorpresa de la temporada.

Aquí començà tot a complicar-se i els del Idiomes d'Inca es veien obligats a guanyar tots els partits que li restaven de temporada, per aconseguir un lloc dels dos per el play-off per el títol, entre aquests contra el Palma i Pollença amb l'única ventaja de jugar-los a casa. I, hi ha que dir-ho, gràcies a l'ànim d'un públic entusiasta que abarrotà Sa quartera es va poder aconseguir el mirable. Primer guanyar al Palma 5-2 i dues setmanes més tard al Tramuntana de Pollença en el partit més decisiu, ja que la victòria d'un altre o altre quadre donava la plaça, ja que el Palma s'havia assegurada guanyant al Tramuntana de Pollença la setmana anterior; així els d'Inca amb el marcador 5-1, que fou la més gran pallissa que va sofrir el conjunt de Pollença en tota la temporada, s'asseguraren la

plaça. El resultat final d'aquest play-off ha estat com ja sabeu de 3-2 a favor del Idiomes IS d'Inca. I per tant campions de Mallorca.

Una altra parcel·la que cuiden i mimen els responsables del club es la de categories inferiors. A infantil, s'ha entrenat el conjunt del La Salle que ha aconseguit el pas a la final insular i probablement aconseguirà anar a Menorca per disputar la fase final del campionat escolar-federat. Per altra banda en categoria juvenil s'han aconseguit els majors èxits del club en la seva història. A la lliga han aconseguit el segon lloc darrera dels de Palma, únic equip que els ha pogut vèncer. Però potser els èxits més sonats hagin estat en el Campionat de Balears ce-

lebrats a Pollença fa molt poc, amb representació menorquina, el que donava més validesa als campionats. Per equips es va tornar a aconseguir el subcampionat, aquesta vegada davant els de Sa Pobla notablement reforçats i reposats de la lliga. Per parelles, els dobles més popularment coneguts, es va col·locar a una mixta composta per Bonnín del Tramuntana i Horrach d'Inca en el segon lloc, perdent la final davant Serra i Cerdó. I en individual, es va aconseguir el màxim, un dels nostres jugadors juvenils es va proclamar campió de Balears a l'esmentada categoria, el seu nom Gabriel Horrach, de 15 anys, i un futur envejable. Basta dir que fa pràcticament un any que està entrenant amb mètode controlat i ja va poder eliminar a semifinals a

tot un Miquel Angel Serra, jugador en edat juvenil que aquesta temporada ha jugat a Segona Divisió Nacional amb el Sa Pobla. Després a la final no va tenir cap tipus de problema per desfer-se'n de Lluís Cerdó per un 2-0 clar.

Per tot això, es pot dir sense por que aquesta ha estat la millor temporada de la història de l'Inca Tennis Taula Club, i que serà molt difícil millorar-la. Pel últim, i ja en el capítol d'agraïments, el més sincer per el patro-

natge de l'acadèmia d'Idiomes IS, que des d'un primer moment s'interessà en el projecte, arribant a un acord quasi immediat.

JOSE MARIA MERIDA

PARSA-FORLADY

EQUIPAMIENTO DE COCINAS

Pza. España, 24 · Tel. 50 10 13

INCA

PELUQUERO
SALON ESTETICA
Calle San Bartolomé, 49 Tel 503013 Inca
Para mayor comodidad RESERVE HORA

PERELLÓ
AUTOESCUELA

Preparación para la obtención del los permisos de la clase:
A1, A2, B1, B2, y C1 (Camión)
Clases *TEORICAS* y *PRACTICAS* durante todo el día
Bisbe Llompart, 111 Entl°. Tel. 50 28 64. INCA

Espirafocs

LLIBRES

Bisbe Llompart, 127 · Tel. 50 25 35

07300, INCA · Mallorca

DISCOS

C/ VIDAL, 51

TL.88.02.83

**CÉNTRO DE
RECONOCIMIENTO**

**MEDICO
PSICOLOGICO**

MOYA - TORRANDELL

**CERTIFICADOS CARNET DE CONDUCIR
Y PERMISO DE ARMAS**

Formentor, 11 - 1.º (PLAZA DEL GANADO)

Tel. 50 57 15

(Festil Aparcamiento)

INCA

ELS SUFLERS

Suflé vol dir inflat, així que podem dir que un suflé és un plat que es cou al forn i té la particularitat de que s'infla mentre es cou, gràcies a un dels seus ingredients bàssics que són els blancs d'ou pujat a punt de neu fort.

El suflé esta format per tres parts ben diferenciades, que són: la pasta base, el farcit i els blancs d'ous pujats a punt de neu. La pasta base que és una salsa blanca tipus beixamel espessa a la que s'afegeix el farcit que s'haurà decidit i els vermells dels ous. El farcit que posarem serà el que decidirà el nom del suflé; així tndrem sufles de carn, de peix, de marisc, de formatge, de patata, de xampinyons, de col-i-flor, etc... El farcit l'afegirem a la salsa base a bocinets molt petits, ja que si fossin molt grossos pesarien massa i no deixarien inflar el suflé. També cal dir que els suflers poden esser dolços; en aquest cas la salsa base es substituirà per una crema dolça i el farcit serà dolç.

Particularment dels suflers s'ha de tenir en compte un parell de regles a l'hora de fer-los i que són:

- Tenir el forn calent (190°) a l'hora d'enfornar-lo
- Tenir el motlle untat i enfarinoat abans de començar
- Els blancs han d'estar pujats a punt de neu molt dura, per això ens ajudarà afegir-hi un poquet de sal en començar a batre Pujar els blancs és sempre lo darrer que s'ha de fer.
- El suflé ha d'esser servit tot d'una perque quan refreda se desinfla.

La bona cuina

SUFLE DE XAMPINYONS:Ingredients:

- 1/2 quilo de xampinyons
- 6 ous
- 50 gr. de farina
- 1/2 litre de llet
- 25 gr. de mantega

Ofegar els xampinyons; amb la llet i els 50 gr. de farina fusa, fer una beixamel, quan esta feta afegir-hi la mantega i els xampinyons, s'hi mesclen els vermells dels sis ous i els blancs es pugen a punt de neu dura; s'incorporen els blancs a la pasta de xampinyons, alçant la pasta sense remoure ni batre amb energia, sempre en moviments de dalt a baix i amb delicadesa, aquesta pasta s'aboca dins un motlle que ja s'haurà untat previament amb mantega, s'enforna dins el forn ben calent y se cou durant un quart d'hora o vint minuts.

El suflé s'ha de menjar tot d'una que se treu del forn.

NUEVO CAJERO AUTOMATICO EN INCA

Para un mejor servicio a nuestros clientes, hemos incorporado a nuestra red de Cajeros Automáticos Tarjeta "SA NOSTRA", un nuevo cajero en:
Inca
C/. Jaime Armengol, 69

COMODA, FACIL, SEGURA, RAPIDA, ACTUAL.

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

MUSTANG

Levi's

PRIVATA

RIO GRANDE
FORAGE

504
BASICS
INCA

ALTON

PIK

Instituto F.P.

Ambulatorio S.S.

C/. Músico Torrandell